

ŽUPANIJSKI SUD
U OSIJEKU
PRIMLJENO
DNE: ~~2-06-2005~~

Paulin Dvor
I
onje

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

Broj: IKŽ 1196/04-5

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA
I
RJEŠENJE

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ane Garačić, kao predsjednice vijeća, te Damira Kosa, Lidije Grubić Radaković, Josipa Budinskog i Ranka Marijana, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Aleksandre Holjevac, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Nikole Ivankovića i dr. zbog kaznenog djela iz 120. st. 1. OKZ RH, odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 6. travnja 2004. godine, br. K-18/03, u sjednici održanoj dana 10. svibnja 2005. godine, u nazočnosti branitelja optuženog Nikole Ivankovića, odvjetnika Domagoja Rešetara i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mladena Pantlika,

presudio je i riješio je:

I Prihvaća se žalba državnog odvjetnika i

- u odnosu na optuženog Nikolu Ivankovića preinačuje prvostupanjska presuda u dijelu odluke o kazni na način da se optuženi Nikola Ivanković za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, za koje je proglašen krivim osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina, u koju kaznu mu se temeljem čl. 45. OKZ RH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 13. rujna 2002. godine pa nadalje;
- u odnosu na optuženog Enesa Viteškića ukida se prvostupanjska presuda i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II Žalba optuženog Nikole Ivankovića odbija se kao neosnovana te se u pobijanom, a ne ukinutom i ne preinačenom dijelu potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom proglašen je krivim Nikola Ivanković što je počinio kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, te je temeljem istog zakonskog propisa osuđen na

kaznu zatvora u trajanju od dvanaest godina, u koju kaznu mu je temeljem čl. 45. OKZ RH uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 13. rujna 2002. godine pa nadalje.

Istom presudom oslobođen je optužbe temeljem čl. 354. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku optuženi Enes Viteškić da bi počinio kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

U odnosu na troškove kaznenog postupka optuženi Ivanković djelomično je oslobođen dužnosti plaćanja istih, dok je obavezan na dužnost plaćanja troška svjedoka u iznosu od 500,00 kuna; troška provedenog vještačenja u iznosu od 5.000,00 kuna te paušalne svote u iznosu od 2.000,00 kuna. U odnosu na optuženog Viteškića riješeno je da troškovi postupka padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv ove presude podnio je žalbu državni odvjetnik i to u odnosu na osuđujući dio i optuženog Ivankovića zbog odluke o kazni, a u odnosu na oslobađajući dio i optuženog Viteškića zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Predlaže da se pobijana presuda u odnosu na optuženog Ivankovića preinači na način da se optuženika osudi kaznom zatvora u dužem trajanju, dok u odnosu na optuženog Viteškića predlaže da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Također, žalbu je podnio i optuženi Nikola Ivanković po branitelju Domagoju Rešetaru, odvjetniku iz Osijeka, žaleći se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Zatražio je i obavijest o sjednici drugostupanjskog vijeća. Predlaže da se pobijana presuda preinači i ovog optuženika oslobodi od optužbe, a podredno da se presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnio je optuženi Ivanković po branitelju Domagoju Rešetaru, ponavljajući navode osobne žalbe, te predlaže da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana.

Odgovor na žalbu podnio je i optuženi Enes Viteškić po branitelju Davoru Krtiću, odvjetniku iz Osijeka, navodeći da žalba državnog odvjetnika u odnosu na njega nije osnovana, te predlaže da Vrhovni sud istu žalbu odbije i potvrdi prvostupanjsku presudu.

Sukladno čl. 373. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97; 27/98; 58/99; 112/99 i 58/02, u nastavku Zakon o kaznenom postupku), spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

O sjednici drugostupanjskog vijeća obaviješteni su optuženi Ivanković i njegov branitelj, koji je sjednici i pristupio. Kako vijeće nije našlo da bi nazočnost optuženika bila svrhovita, a nalazi se u pritvoru i ima branitelja, to njegova prisutnost nije osigurana, već je sjednica vijeća održana u njegovoj odsutnosti, na temelju čl. 374. st. 2. Zakona o kaznenom postupku.

Žalba državnog odvjetnika je osnovača u cijelosti, dok nasuprot tome žalba optuženog Nikole Ivankovića nije osnovana.

U odnosu na osuđujući dio presude

Nije u pravu optuženik da bi prvostupanjski sud počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka koje ističe u žalbi.

U odnosu na izmjenu činjeničnog opisa koji se odnosi na izostavljanje naznake tipa vozila kojim bi se počinitelji dovezli u mjesto Paulin Dvor, ista okolnost ne zadire u bitna obilježja kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim, te je prvostupanjski sud u tome dijelu bio ovlašten izvršiti takvu izmjenu. U odnosu na tvrdnju žalbe da se takvom izmjenom dovodi u pitanje činjenično utvrđenje jesu li se počinitelji mogli dovesti vozilom "Caddy", kako je to bilo naznačeno u optužnom aktu, ova okolnost predstavlja problematiziranje u pogledu ispravnosti utvrđenog činjeničnog stanja, o čemu će biti više govora u nastavku ove odluke.

U odnosu na izdvajanje službenih zabilješki iz spisa predmeta nakon dovršenog dokaznog postupka, takav postupak prvostupanjskog suda (ne) predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka. Naime, zakonodavac je zahtijevajući da se službene zabilješke o obavljenim razgovorima izdvoje iz spisa predmeta želio isključiti mogućnost da iste, makar i neizravno, utječu na zaključivanje suda o krivnji optuženika, ali vodeći pri tome računa da je kazneni postupak pravomoćno okončava tek donošenjem drugostupanjske presude. Stoga je predvidio mogućnost da i drugostupanjski sud (sudac izvjestitelj) vrati spis predmeta prvostupanjskom sudu radi izdvajanja službenih zabilješki, ako to nije ranije učinio prvostupanjski sud (čl. 373. st. 4. Zakona o kaznenom postupku). Bitna povreda postojala bi jedino da se prvostupanjska presuda temelji na nezakonitom dokazu, a (ne) i u slučaju ostavljanja u spisu predmeta dokaza koji treba izdvojiti. Osim toga valja istaći da prvostupanjski sud službene zabilješke nije niti izvodio kao dokaze, a prema odredbama Zakona o kaznenom postupku ne predstavlja bitnu povredu postupanje prvostupanjskog suda kada službene bilješke izdvaja nakon okončanja dokaznog postupka (iako je obaveza izdvajanja postojala i u ranijim fazama kaznenog postupka).

Nije u pravu optuženi Ivanković kada tvrdi da mu je povrijeđeno pravo obrane time što su paralelno provedene istražne radnje ispitivanja svjedoka (na kojima sud pretežito i temelji svoju odluku o krivnji) bez nazočnosti branitelja, iako je u isto vrijeme protiv optuženika bio pokrenut kazneni postupak u kome je on angažirao branitelja.

Naime, uvidom u spis predmeta utvrđeno je da su redarstvene vlasti uhitile optuženog Ivankovića 13. studenog 2002. godine u 19,45 sati (list 7 spisa), a da je njegovo prvo ispitivanje u svojstvu osumnjičenika uz nazočnost angažiranog branitelja obavljeno istog dana u 21,25 sati (list 14 spisa), dok je optuženi Viteškić uhićen 13. studenog 2002. godine u 15,40 sati (list 10 spisa), a prvi puta ispitivan uz nazočnost angažiranog branitelja istog dana u 18,05 sati.

Uvidom u spise predmeta u kojima su provedene hitne istražne radnje vidljivo je da niti jedno ispitivanje svjedoka nije provedeno nakon uhićenja okrivljenika, a osobito ne nakon termina njihovog prvog ispitivanja u svojstvu osumnjičenika. U odnosu na spis predmeta Kir-1119/02, u koje je provedeno ispitivanje svjedoka kao hitna istražna radnja istog dana kada su optuženici i uhićeni, vidljivo je da su te radnje obavljene prije uhićenja optuženika i to ispitivanje Željka Petroveckog u 9,11 sati; Josipa Urbana u 10,10 sati i Nikole Huđina u 11,00

sati. Kako u ta vremena optuženici nisu imali procesni status osumnjičenika koji ima angažiranog branitelja, ne radi se o povredi prava obrane, kako to pogrešno ističe optuženi Ivanković u svojoj žalbi.

U odnosu na povredu kaznenog zakona optuženi Ivanković ovaj žalbeni osnov obrazlaže pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem, o čemu će biti više riječi u nastavku ove odluke.

Nije u pravu optuženi Ivanković kada žalbom tvrdi da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

Naime tijekom kaznenog postupka utvrđene su činjenice koje se odnose na kazneno djelo za koje je optuženi Ivanković proglašen krivim, a koje ne osporava niti sam optuženik. Radi se o činjenici smrtnog stradavanja u mjestu Paulin Dvor oštećenika navedenih u činjeničnom opisu kaznenog djela, čija tijela su naknadno pronađena i ekshumirana; činjenici da je njihova smrt bila nasilna i to kao posljedica povrjeđivanja sa tri vrste oružja (nalaz i mišljenje vještaka balističke struke); činjenici da su svi oštećenici u noći njihovog stradavanja bili smješteni u Paulin Dvoru kući Andrije Bukvića, od kuda su u tijeku noći kada je i bila njihova pogibija kamionom odvezeni u prostor vojarnje, gdje je izvršen njihov prvi pokop; kao i činjenici da je odmah isti dan, nakon što su tijela ubijenih odvezena, kuća Andrije Bukvića minirana. Također, niti tijekom dokaznog postupka, a niti u samoj žalbi optuženi Ivanković ne osporava da je o ubojstvu civila u mjestu Paulin Dvor tijekom iste noći obaviještena zapovjedna vertikalna Hrvatske vojske koja je bila na tom području, do dužnosti zapovjednika Operativne zone Osijek, koju dužnost je obavljao Karlo Gorinšek.

Samom žalbom osporava se zaključivanje prvostupanjskog suda na temelju izvedenih dokaza da bi optuženi Ivanković bio u grupi osoba koja je ubila civile – oštećenike navedene u činjeničnom opisu kaznenog djela.

Nije u pravu optuženi Ivanković kada tvrdi da ne postoje dokazi koji bi činili zatvoreni krug indicija o njegovoj krivnji za počinjeno kazneno djelo, odnosno da je prvostupanjski sud nekritički prihvaćao pojedine iskaze i to samo u dijelovima kojima opravdava svoje zaključke.

Točno je da u odnosu na počinjeno kazneno djelo nema dokaza koji bi izravno ukazivali na optuženog Ivankovića kao počinitelja istog. Međutim, prvostupanjski sud na temelju zakonito izvedenih dokaza ispravno zaključuje o postojanju zatvorenog kruga indicija koji ukazuju upravo na optuženika kao jednog od počinitelja ovog kaznenog djela. Nije na ovom sudu, a niti na prvostupanjskom sudu, da utvrđuje je li i neka od osoba ispitanih kao svjedok bila također supočinitelj u ovom kaznenom djelu. Naime, kazneni postupak moguće je voditi samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja protiv određene osobe i izostanak takvog zahtjeva u odnosu na neke od osoba ne može se imputirati kao propust suda što proglašava krivim optuženog Ivankovića, dok indicije, na kojima prvostupanjski sud temelji krivnju ovog optuženika, moguće ukazuju i na neke druge osobe kao supočinitelje ovog kaznenog djela.

Ispravno ističe žalba da najveći broj od 62 ispitana svjedoka nema neposredna saznanja o počinjenom kaznenom djelu i da ih najveći broj prenosi pričanje koje se kasnije odvijalo oko i u vezi ovog kaznenog djela. Njihovo prepričavanje uglavnom se odnosi na saznanje o objektivno počinjenom masovnom ubojstvu civila pretežito srpske nacionalnosti u

mjestu Paulin Dvor, bez da bilo tko u kaznenom postupku određeno imenuje počinitelje ovog kaznenog djela. Stoga je prvostupanjski sud ispravno utvrđivao događanja koja su prethodila samom počinjenju kaznenog djela i koja su slijedila nakon počinjenja kaznenog djela, da bi zatim iz ovako utvrđenih okolnosti ispravno zaključio da je optuženi Ivanković jedan od supočinitelja u ovom kaznenom djelu.

Izostanak određenog imenovanja počinitelja kaznenog djela u ovom kaznenom postupku dijelom očigledno je rezultat proteka izrazito dugog perioda od počinjenja kaznenog djela do trenutka provođenja dokaza, dijelom pokušaj izbjegavanja moguće osobne odgovornosti pojedinaca ispitanih kao svjedoka, a dijelom rezultat pokušaja "stavljanja u zaborav" samog objektivnog učina kaznenog djela, o čemu je posredno govorio i svjedok Karlo Gorinšek (list 1170 spisa: "...nisu poduzimane neke mjere od strane vojne policije niti je bilo reakcije od strane glavnog stožera..."; "... prijedlog da se o tom događaju ne ide u javnost. Ja sam se sa time složio ..."), a o čemu govori i činjenica kasnijeg miniranja kuće u kojoj su ovi civili ubijeni, čime su eliminirani materijalni tragovi, te nesporna okolnost da su sama tijela ubijenih kasnije izmještena iz područja stradavanja i prvog ukopa u krugu vojarnice na drugu, udaljenu lokaciju. Prema tome, očigledno se radilo o događaju o kojem se nije javno govorilo i gdje su materijalni tragovi pokušani prikriti, zbog čega su izostali opsežniji materijalni tragovi, te potpunije sjećanje osoba koje su se nalazile na tom području i imaju neka neposredna ili posredna saznanja. Zbog toga je potpuno razumljivo razilaženje pojedinih svjedoka, na što ukazuje žalba, u pogledu okolnosti tko je kome prvi rekao za stradavanje civila, te okolnost tko je bio prisutan kojem od razgovora kada se o ovom događaju govorilo.

Međutim, iz cjelokupnog dokaznog postupka nedvojbeno proizlazi da je već tijekom noći, kada je počinjeno kazneno djelo, od zapovjedne vertikale bio identificiran krug osoba koje su počinile ovo kazneno djelo. O tome govori i svjedok Gorinšek ("meni su suradnici rekli da se znaju počinitelji", "ja sam naredio da se ti pripadnici 130. brigade HV koji su sudjelovali u zločinu premjeste na prvu liniju bojišnice, a to je prema Tenskom Antunovcu, pa neka se tamo dokazuju"; "... postupilo se prema mojoj naredbi...").

Da su počinitelji bili identificirani ukazuje i činjenica održavanja "sastanka" sa počiniteljima kaznenog djela u Osnovnoj školi u Vladislavcima, o čemu govori više svjedoka (Petar Pavković, Karlo Gorinšek, Ivan Delija, Josip Smolčić i Dražen Aračić). Upravo na tom "sastanku", nakon počinjenja samog djela, prema opisu svjedoka Smolčića, bilo je 7-10 gardista kojima se Grošelj obraćao riječima "idioti, kreteni, treba vas sve povješati" i na tom "sastanku" očigledno je i realizirana usmena zapovijed Karla Gorinšega o upućivanju počinitelja ovog djela na najopasnije položaje radi dokazivanja, o čemu govori svjedok Burić (upućivanje na "punkt između Ernestinova i Paulin Dvora tzv. Pampa, kao jedini prohodan put za tenkove neprijatelja"), kada je ova grupa vojnika kolokvijano nazvana "sedam žigosanih" sa jasnom aluzijom na naslov filma "12 žigosanih" o vojnicima osuđenim na smrt koji su upućeni na zadatak, a sa koga se ne očekuje da bi se vratili živi.

Prema tome, sve ove okolnosti jasno upućuju na zaključak da je iste noći identificirana skupina počinitelja ovog kaznenog djela, te da ih je bilo očito sedam - tzv. "sedmorica žigosanih".

U odnosu na krug osoba koje su bile prisutne tome sastanku, očito kao počinitelji ovog kaznenog djela, iskazivali su svjedoci Ivan Delija, koji je prepoznao optuženog Ivankovića,

ali i osobu optuženog Viteškića, kojeg zna po nadimku, Josip Smoličić, koji optuženog Ivankovića identificira nadimkom "Danguba" i svjedok Petar Pavković, koji je bio prisutan tom sastanku i od vojnika prepoznao samo optuženog Ivankovića. Također, i sam optuženi Ivanković u svojoj obrani govori o sastanku u školi u Vladislavcima koji je vodio Mirko Grošelj, načelnik Centra SIS-a Osijek, a na kojem da je bilo ispitivanja o ubojstvu civila u Paulin Dvoru, ali tvrdi da njega nitko ništa nije pitao.

Prema tome, ispravno prvostupanjski sud utvrđuje da je u školi u Vladislavcima održan "sastanak" sa počiniteljima ovog kaznenog djela koji je vodio načelnik Centra SIS-a Osijek Mirko Grošelj, kada im se obraćao riječima da ih treba sve povješati, nakon čega je formirana grupa "sedam žigosanih", a na konte sastanku je bio i optuženi Ivanković.

Osim ove okolnosti koja je uslijedila nakon počinjenja kaznenog djela, ispravno prvostupanjski sud zaključuje da na krivnju optuženika jasnim ukazuje i svjedok Urban Josip, stražar na ulasku u Paulin Dvor, čiji iskaz treba povezati sa okolnošću da je upravo optuženi Ivanković bio zadužen vozilom Caddy. Naime, ovaj svjedok opisao je dolazak tog vozila, i to kao trećeg, u kome je bilo vojnika da mu nije bilo jasno kako su svi stali, i zaustavljanje tog vozila nedaleko stražarnice. Opisuje odlazak upravo vojnika iz tog vozila pješke u selo uz riječi "Idemo napraviti malo reda, tu ima Srba" do jedne kuće udaljene oko 150 metara, nakon čega je čuo rafalnu pucnjavu i nekoliko detonacija bombi, da bi zatim vidio upravo iste te vojnike kako se trčeći vraćaju do vozila i odlaze. Kroz vrijeme dok je ova grupa otišla u selo, opisuje kako je sa njime ostao jedan vojnik koji mu je rekao "Mi smo došli napraviti malo reda, ubili su nam našeg kolegu, a to su Srbi i nije šteta".

O kretanju iste ove grupe iskazivao je na glavnoj raspravi i svjedok Dumenčić Boris, opisujući prvo rafalnu paljbu i detonacije, nakon čega je, izašavši van iz kuće, u selu vidio u mraku grupu vojnika sa maskama preko lica kako pretrčavaju cestu, koji su mu došavši do njega rekli da su došli osvetiti svog suborca, te da su pobili seljane. Kada su oni otišli, opisuje kako je otišao do te kuće i čuo jauke ranjenika kojima je odlučio pomoći. Međutim, navodi kako se tada ista grupa vratila "da bi provjerili jesu li svi seljani mrtvi". Opisuje kako su izašavši po drugi puta iz kuće skinuli potkape sa lica, ali da je njihova lica vidio u mraku samo u odsjaju žara cigareta i nikoga nije identificirao. Tek kasnije kada se razdanilo, kako opisuje, on sa sanitetom odlazi do kuće i tamo kod jednog sjenika pronalaze tijelo jedne mrtve žene i sreću preživjelog muškarca u dobi od 50-60 godina, koji opisuje smrt te žene. Tog muškarca sanitetskim vozilom odvezli su u Čepin. Svjedok Dumenčić iskazao je i o načinu kasnijeg miniranja kuće u kojoj su noć ranije ubijeni civili.

Na vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka, kako to ispravno zaključuje i prvostupanjski sud, ukazuje i činjenica da je civil, koga su pronašli i odvezli u Čepin, ispitan kao svjedok i u tome dijelu iskazao je suglasno. Radi se o svjedoku Gavrilović Velimiru, ispitanom zamolbenim putem kod Općinskog suda u Šapcu, koji se nalazio u susjednoj kući, ali je iz nje pobjegao kada se začula prva pucnjava.

Iako svjedoci Dumenčić, Urban i Gavrilović, čije iskaze prvostupanjski sud prihvata kao istinite i točne ne identificiraju optuženog Ivankovića kao počinitelja, isti iskazi i ne dovode u pitanje ispravnost zaključivanja prvostupanjskog suda, kako to pogrešno ukazuje žalba. Naime, događaj se desio tijekom noći, na liniji razdvajanja gdje nema javne rasvjete; vojnici su bili maskirani potkapama; kada su skinuli potkape, njihova lica mogla su se

razaznati samo u žaru cigarete, a za prepoznavanje osoba iz takvih okolnosti viđenja proteklo je više od deset godina i nije ni za očekivati da bi ono moglo biti učinjeno uspješno, kako je to prvostupanjski sud pokušao tijekom same rasprave u odnosu na svjedoka Dumenčića.

Također, pogrešno žalba ukazuje na iskaz svjedokinje Stane Pokrajac, a koja da je vidjela ispred kuće vozilo "tamić", a ne Caddy. Naime, svjedok Urban iskazao je da je vozilo Caddy, iz kojeg su izašli vojnici koji su išli "srediti stvar" ostalo na udaljenosti od 150 metara od kuće u kojoj su ubijeni civili, a ono je bilo tek treće vozilo koje je te noći ušlo u selo. Međutim, upravo nakon dolaska vojnika vozilom Caddy uslijedila je pucnjava i detonacije, nakon čega su se vojnici vratili ponovno upravo u to vozilo. Stoga je moguće da je u blizini kuće bilo i neko vozilo "tamić", o kome je govorila svjedokinja Pokrajac, ali njegov dolazak u selo očito nije povezan sa počinjenjem kaznenog djela.

Također, kada žalba problematizira iskaz svjedoka Gavrilovića, koji govori o "postrojavanju" i izrečenim prijetnjama od hrvatskih vojnika o stradavanju njihovog suborca i mogućoj osveti, a kojom prilikom da ovaj svjedok nije prepoznao optuženog Ivankovića, optuženi Ivanković u žalbi zanemaruje činjenicu da je to "postrojavanje" bilo tijekom dana i izostanak optuženog Ivankovića tom prilikom ne isključuje ga kao počinitelja kaznenog djela tijekom noći.

Također, ispravno zaključuje prvostupanjski sud kada ovo kazneno djelo ne povezuje izravno sa stradavanjem suborca Ravnjak Ilije. Naime, njegova smrt nastupila je 14. prosinca 1991. godine, ali je nesporno on stradao prije počinjenja kaznenog djela, nakon čega su informacije o njegovom preživljavanju ili smrtnom stradavanju bile različite. Međutim, u pogledu subjektivnog motiva za počinjenje ovog kaznenog djela, bio on točan ili ne, nedvojbeno su iskazali svjedoci Urban i Dumančić, a kroz opis "postrojavanja" i svjedok Gavrilović.

Prema tome, ispravno zaključuje prvostupanjski sud da iz izvedenih dokaza proizlazi zatvoren krug indicija da je upravo optuženi Ivanković bio jedan od supočinitelja kaznenog djela za koje je proglašen krivim, a razlike u iskazima pojedinih svjedoka na koje ukazuje žalba, slijedom svega ranije izloženog, ne dovode u pitanje ispravnost zaključivanja prvostupanjskog suda u dijelu koji se odnosi na krivnju optuženog Ivankovića.

U odnosu na odluku o kazni, opravdano pobija prvostupanjsku presudu državni odvjetnik, dok nasuprot tome nije u pravu optuženi Ivanković.

Naime, prvostupanjski sud je ispravno utvrdio sve odlučne činjenice važne za proces individualizacije kazne optuženiku, ali je prilikom njihovog vrednovanja dao odveć velik značaj utvrđenim olakotnim okolnostima, dok nasuprot tome nije dovoljno cijenio utvrđene otegotne okolnosti, te posebno samu težinu kaznenog djela.

Okolnost ranije neosuđivanosti optuženika, njegovog sudjelovanja u Domovinskom ratu, smanjene ubrojivosti kao i kasnijeg razvoja PTSP-a, dovedu li se u relaciju sa objektivnim učinkom kaznenog djela, koje se sastoji u ubojstvu osamnaest civilnih osoba u okvirima počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, ne opravdava osudu na kaznu zatvora u trajanju od dvanaest godina, kako je to učinio prvostupanjski sud. Ovo kazneno djelo može biti ostvareno i atakom na način kako je to opisano u normi

kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, i na samo jednu civilnu osobu, a sam atak ne mora nužno zadirati u tjelesni integritet oštećene osobe. U konkretnom slučaju optuženik je bio jedan od supočinitelja napada na civilne osobe, u modalitetu počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i to njihovim ubijanjem, a smrtno je stradalo tada osamnaest osoba, pri čemu su se počinitelji nakon prvotnog napada vratili "provjeriti je li tko preživio", kako je to iskazao svjedok Dumenčić, pa tek nakon što su se uvjerali da u kući gdje su počinili kazneno djelo više nema živih, skinuli su svoje maske sa lica. Takva bezobzirnost i brutalnost u počinjenju kaznenog djela, dovede li se u relaciju sa utvrđenim olakotnim okolnostima, prema utvrđenju Vrhovnog suda kao suda drugog stupnja opravdava osudu na kaznu zatvora u trajanju od petnaest godina, te je na taj način i preinačena prvostupanjska presuda. Upravo ovakvom kaznom moguće je postići sve svrhe kažnjavanja kako to predviđa kazneno zakonodavstvo, zbog čega je i prihvaćena žalba državnog odvjetnika u odnosu na odluku o kaznenoj sankciji, a nasuprot tome žalba optuženika odbijena i u tome dijelu.

U odnosu na oslobađajući dio presude VITEŠKIĆ

Opravdano ističe državni odvjetnik da je činjenično stanje u odnosu na oslobađajući dio presude za sada pogrešno utvrđeno.

Prvostupanjski sud oslobađajućem dijelu presude u analizi posvećuje odlomak na listu 11 presude, zaključivši da iz dokaza koje je analizirao u samoj presudi proizlaze samo indicijalne okolnosti koje bi ukazivale na krivnju optuženog Viteškića, ali da iste ne čine krug zatvorenih indicija.

Međutim, kako to opravdano ističe državni odvjetnik, prvostupanjski sud zanemaruje brojne druge dokaze koji su izvedeni u dokaznom postupku, a koji također ukazuju na moguću krivnju i ovog optuženika za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina.

Uvodno valja istaći da i u odnosu na ovog optuženika ne postoje izravni dokazi koji bi upućivali na njegovu krivnju, već da se moguća krivnja i ovog optuženika može utvrđivati samo indicijalnim putem utvrđujući zatvoren krug indicija.

U prethodnom dijelu ove odluke bilo je govora koje okolnosti su objektivno utvrđene i zbog čega je izostao moguće širi krug dokaza, kao i zbog čega postoje eventualne neusklađenosti u kazivanju tko je kome što prvi rekao i tko je bio prisutan kojem od razgovora koji su bili vođeni 1991. godine, kada je kazneno djelo počinjeno.

Prvostupanjski sud u analizi dokaznog postupka u odnosu na osobne dokaze zadovoljava se analizom obrane optuženika i sedam, od ukupno šezdeset dva svjedoka, objašnjavajući to navodom da ostali svjedoci iskazuju ili o već utvrđenim činjenicama ili o činjenicama koje nisu odlučne za utvrđivanje činjeničnog stanja. Ovakvo obrazloženje moguće je prihvatiti u odnosu na osuđujući dio presude, u kome doista prvostupanjski sud i na temelju ovakvih dokaza uz objektivno utvrđene ostale činjenice nalazi zatvorenim krug indicija koje ukazuju na krivnju optuženog Ivankovića. Međutim, kada donosi oslobađajuću presudu u odnosu na optuženog Viteškića, zaključak prvostupanjskog suda, a bez detaljne analize iskaza svih svjedoka koji imaju saznanja o događanjima, kako prije počinjenja kaznenog djela, tako i nakon počinjenja, ukazuje se preuranjenim.

Opravdano državni odvjetnik u svojoj žalbi ukazuje na iskaze šesnaest svjedoka koji imaju bilo neposredna saznanja o okolnostima u vezi sa počinjenjem kaznenog djela bilo posredna o kazivanjima prije i nakon počinjenja kaznenog djela. Prvostupanjski sud zanemaruje iskaze tih svjedoka i ne dovodi ih u vezu, niti posebno analizira u kontekstu utvrđenih činjenica održavanja "sastanka" u školi u Vladislavcima s vojnicima, za koje nalazi da su počinitelji ovog kaznenog djela, a na kojem "sastanku" je, prema utvrđenju suda, bio i optuženi Viteškić; okolnosti da su osobe na sastanku koje su bile naznačene kao počinitelji kaznenog djela i u popisu koji sastavlja svjedok Križma Franjo, a na kojem popisu su imena oba optuženika (uz niz drugih); da su prema iskazu Živka Kustića, koji prepričava kazivanje pokojnog Laze Kulaša, identificirani počinitelji kaznenog djela sa nadimcima Danguba, što je nadimak optuženog Ivankovića i nadimkom Zijo, što je nadimak optuženog Viteškića, kao i okolnost da je prema navodu obrane samog optuženog Viteškića on bio jedan od boraca koji je držao do pada Paulin Dvora punkt kod paulindvorske pumpe, a na koji punkt su prema provedenim dokazima bili upućeni po nalogu Karla Gorinška "sedmorica žigosanih" kao izvjesna vojnička kazna za počinjeno djelo. Sve ove okolnosti prvostupanjski sud nije cijenio s dovoljno pažnje, već se zadovolji konstatacijom da iste dokaze ne treba analizirati, jer se radi ili o utvrđenim činjenicama ili o činjenicama koje nemaju izravnu vezu sa počinjenim kaznenim djelom.

Stoga je valjalo, prihvaćajući žalbu državnog odvjetnika i u odnosu na oslobađajući dio presude, ovaj dio presude ukinuti radi za sada pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i predmet u tome dijelu vratiti prvostupanjskom sudu radi ponovnog raspravljanja.

U ponovljenom postupku u tome dijelu prvostupanjski sud će provesti sve do sada izvedene dokaze, a po potrebi i nove, pa će nakon provedenog postupka pažljivo i savjesno analizirati svaki dokaz posebno, te zatim, povezujući ih međusobno, provodeći i eventualna suočenja u odnosu na suprotstavljene tvrdnje, bilo među svjedocima, bilo u odnosu na obranu optuženika koji poriče bilo koju svoju aktivnost prije i nakon počinjenog kaznenog djela, odlučiti ostaje li u odnosu na optuženog Viteškića samo naznaka indicija da bi i on bio moguću supočinitelj ovog kaznenog djela ili se radi o zatvorenom krugu indicija, kao i u odnosu na optuženog Ivankovića, te će tada donijeti novu, na zakonu osnovanu presudu, koju će valjano i potpuno obrazložiti.

Slijedom izloženog, a uz primjenu odredbi čl. 388 st. 1 i čl. 390. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, valjalo je presuditi i riješiti kao u izreci.

U Zagrebu, 10. svibnja 2005. godine

Zapisničar:
Aleksandra Holjevac, v.r.

Predsjednik vijeća:
Ana Garačić, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijepis i otpremu

